

2023-10-13

Samråd kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden

Ekonomi

Hur såg nämndens delårsbokslut ut för 2023? Har det framkommit något i bokslutsarbetet som det kan vara bra för kommunstyrelsen att känna till? Hur ser ekonomiarbetet för 2024 ut?

Intern kontroll

Har det kommit fram något i nämndens interna kontroll som kommunstyrelsen bör ha kännedom om?

Information ifrån nämnden

Väsentliga frågor som nämnden vill diskutera med kommunstyrelsen eller som kan vara bra för kommunstyrelsen att känna till.

1. Ekonomi

Delårsbokslut

Driftbudget

Skattefinansierad verksamhet

Samhällsbyggnadsnämndens driftbudget för 2023 uppgår till 24 593 tkr. Helårsprognosen visar en negativ avvikelse på 2 900 tkr (-11,8 procent). Avvikelsen beror på högre el-och vinterväghållningskostnader än budgeterat.

Efter åtta månader redovisar samhällsbyggnadsnämnden en negativ avvikelse på 812 tkr i utfall (-5 procent). Avvikelsen förklaras av högre el-och vinterväghållningskostnader samt lägre bygglovsintäkter än budgeterat för perioden. Detta innebär att nämnden inte uppfyller gränsen för vad som anses vara god kvalitet enligt kommunfullmäktiges kvalitetsnivåer.

Taxefinansierad verksamhet

VA-verksamhetens balanserade resultat från tidigare år uppgår till – 2 154 tkr.

För helåret prognostiseras att hämta hem 1 400 tkr vilket ger ett balanserat underskott på -754 tkr inför 2024. Första halvåret har präglats av fler vattenläckor jämfört med föregående år som har inneburit ökade kostnader för reparation samt återställning efter dessa arbeten.

Utfall efter åtta månader positiv avvikelse 1 029 tkr.

Avfallshanteringens balanserade resultat från tidigare år uppgår till – 3 835 tkr.

För helåret prognostiseras att hämta hem 1 000 tkr av tidigare underskott (resultat -2 835 tkr)

Utfall efter åtta månader positiv avvikelse 1 183 tkr.

Investeringsbudget

Skattefinansierad verksamhet

Helårsbudgeten för investeringarna uppgår till 11 987 tkr inklusive beslutad ombudgetering på 4 920 tkr och tilläggsbudget på 17 tkr. Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar att nyttja 8 508 tkr vilket innebär en positiv avvikelse med 3 462 tkr.

Avvikelsen beror främst på att asfaltbeläggning har utförts i mindre omfattning mot bakgrund av kraftigt höjda priser samt projektet gång- och cykelvägar.

Taxefinansierad verksamhet

Helårsbudgeten för investeringarna inom de taxefinansierade verksamheterna uppgår till 36 474 tkr inklusive ombudgetering på 824 tkr. Prognosen för helåret visar en negativ avvikelse med 28 500 tkr och beror på projektet överföringsledningen mellan Hyltebruk och Landeryd som har stått still i avvaktan på rekrytering projektledare.

Ekonomiarbete inför 2024

Samhällsbyggnadsnämnden har presenterat Analys av nuläge och omvärld i REP-processen 2024-27 och där identifierat utmaningar och förbättringar som nämnden vill och behöver arbeta med.

Med anledning av underskott inom de taxefinansierade verksamheterna föreslår nämnden höjning av VA-taxan med 16 % 2024 och renhållningstaxan med 26 % 2024 för att bli av med underskotten. Inom VA-verksamheten motiveras höjningen förutom med ett ingående underskott också av höga el- och kemikaliekostnader, prisökningar och kapitalkostnader investeringar enligt VA-planen. Även renhållningsverksamheten ska hantera underskottet via taxan men även fortsatt höga indexregleringar i nuvarande avtal, ökade kostnader för behandling av avfall och övertagande av återvinningsstationerna från FTI bidrag till att nämnden anser att taxan måste höjas.

Gatubelysningen och VA-verksamheten står för den högsta andelen av elkostnaderna inom samhällsbyggnadsnämnden. Kommunen har avtal med Bixia som handlar el och säkrar priset i terminer. För 2023 är priset säkrat till 80 % och för 2024 är priset säkrat till 60 %. Trenden är en något lägre kostnad/Kwh men det råder fortfarande stor osäkerhet inför vintern.

2. Intern kontroll

Planen innehåller sex lika kontrollmoment varav ett ska följas upp efter augusti månads slut. Övriga kontrollmoment följs upp i samband med årsbokslutet.

Grundvattnet håller godkända nivåer

Grundvattennivån i de kommunala vattentäkterna kontrolleras regelbundet genom avläsning en gång per månad. Avläsningarna t om augusti 2023 visar på en stabil nivå och det har inte funnits risk för brist på grundvatten i de kommunala grundvattentäkterna.

3. Information och frågor från nämnden

Vattentjänstplan

Riksdagen beslutade om ändringar i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster i juni 2022 som bl.a. säger att det ska finnas en aktuell vattentjänstplan i varje kommun fr o m 1 januari 2024. Vattentjänstplanen ska visa hur kommunen långsiktigt planerar för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster och vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall.

Uppgiften att ta fram en vattentjänstplan åvilar kommunen som sådan, inte den kommunala VA-huvudmannen, och arbetet kan därför inte finansieras med VA-avgifter. Regering och riksdag har bedömt att de nya reglerna om vattentjänstplaner kommer att innebära en total ökad kostnad för kommunerna med 45 miljoner kronor år 2023 och därefter 5 miljoner kronor per år för nödvändiga uppdateringar. Beloppet 45 miljoner kronor har tillförts kommunsektorn genom tillägg till det generella statsbidraget och fördelas till kommunerna utifrån invånarantal.

Processen för att ta fram en vattentjänstplan kan jämföras med processen för att ta fram en detaljplan och/eller översiktsplan. Kommunen ska samråda med berörda fastighetsägare och myndigheter och ställa ut förslaget till granskning i minst fyra veckor innan den antar eller ändrar en vattentjänstplan och ta hänsyn till de synpunkter som framkommer vid samrådet och granskningen. Kommunfullmäktige ska anta planen men den är inte bindande. Planens aktualitet ska prövas varje mandatperiod och innehålla kommunens långsiktiga bedömning av behovet av nya verksamhetsområden.

Ledningsnätet för vatten och avlopp

Sveriges infrastruktur för dricksvatten och avlopp (VA) bedöms ha ett årligt investeringsbehov på 31 mdkr enligt Svenskt Vattens rapport från maj 2023. Den årliga investeringstakten ligger runt 20 mdkr och år 2021 investerade VA-organisationerna 21 mdkr. Detta innebär en årligt återkommande underinvestering på ca 10 mdkr och en växande investeringsskuld.

Tendensen från föregående investeringsrapport (2020) kvarstår och har förstärkts. Förnyelsebehovet av befintlig infrastruktur är stort och skjuts på framtiden. Sedan 2020 har dessutom ett flertal vattenrelaterade direktiv omarbetats av EU, vilket innebär ökade lagkrav vad gäller vad gäller produktion, rening och distribution inom såväl vattenverk som avloppsreningsverk. Sveriges kommunala ledningsnät sträcker sig halvvägs från jorden till månen. Att förnya ledningsnätet i dagens takt skulle ta cirka 200 år.

Förnyelsetakten i Sveriges kommuner under år 2021 var i genomsnitt 0,52 % för vatten, 0,51 % för spillvatten och för dagvatten 0,29 %. Det bedömda förnyelsebehovet är 0,7 % för vattenledningar samt 0,6 % för spillvatten- och dagvattenledningar för att ”ta igen” en viss del av de investeringsbehov som inte gjorts. För spill- och dagvattenledningar så är det spillvattenledningarna som har övervägande del av behovet, eftersom förnyelsebehovet till stor del beror på att ledningarna inte är täta och bidrar till inläckage, vilket i sin tur kan orsaka översvämning, sämre reningsresultat och ökade pumpningsbehov. Inläckage beräknas på differensen mellan producerad mängd vatten och mängden renat spillvatten. Egentligen vill man att mängden debiterat vatten och producerat spill ska vara lika höga.

Renhållning

Från och med den 1 januari 2024 tar kommunen över ansvaret för återvinningsstationerna som finns runt om i kommunen. Upphandling av tömning av behållare, städning, snöröjning m.m. har genomförts i samverkan med Vivab och Kungsbacka kommun. Merparten av stationerna finns på kommunal mark men två är på privata fastigheter och en på Trafikverkets fastighet. Alla arrendeavtal är på plats. I samverkan med kommunikation pågår planering med att skylta om alla stationer från årsskiftet.

Gällande fastighetsnära insamling av förpackningar måste kommunen från och med 1 januari 2026 ha ett nytt insamlingssystem på plats då nuvarande avtal går ut vid årsskiftet 2025. Finns inte möjlighet till samverkan med annan kommun/organisation måste beslut om val av insamlingssystem samt upphandling av insamling av hushållsavfall påbörjas snarast.

Samverkan andra organisationer

Gata- och parkenheten och Hyltebostäder har gjort en gemensam planering för grönyteskötsel och ogräsbekämpning som innebär att kommunens mindre tätorter delas upp mellan organisationerna för att optimera de gemensamma resurserna. I Hyltebruk, Torup och Unnaryd kommer båda organisationerna att finnas men dela upp i områden/uppgifter. Det nya arbetssättet omfattar också att samverka kring maskiner och utrustning. Från och med hösten 2023 inrättar organisationerna en gemensam vinterberedskap för utkallning av entreprenörer.

Samhällsbyggnadsnämnden har ingått avtal med Ljungby kommun om att samverka kring återvinningscentralen som innebär att kunder från Ljungby har rätt att använda Hyltes ÅVC. Diskussioner pågår om samverkan med andra kommuner bland annat gällande serveringstillstånd. Nämnden arbetar aktivt med att hitta samverkansparter på områden som anses lämpligt utifrån det kommunala uppdraget.

Översiktsplan

Arbetet med att ta fram en planeringsstrategi är igång och leds av extern konsult där samhällsbyggnadskontoret deltar i avstämningar med konsulten och bistår med underlag m.m. En tidsplan är framtagen och tanken är att strategin antas av kommunfullmäktige innan sommaren 2024. Strategin måste vara antagen senast 11 september 2024 annars blir hela översiktsplanen inaktuell.

Regional fysisk plan

Genom en lagändring i plan- och bygglagen i juni 2022 ska regional fysisk planering i Hallands län. Regionen ansvarar för denna planering men kommunerna kommer att ha en viktig roll i arbetet. Tanken är att planen ska antas av regionfullmäktige i juni 2026. Kommunen och samhällsbyggnadskontoret deltar i arbetet genom medverkan i olika nätverk. Bygg- och miljöchefen ingår i förankringsgruppen som har en viktig roll i arbetet med planen och i nätverket för samhällsbyggnadschefer är planen med på agendan på varje möte.